

Zneplatnil NOZ staré plné moci?

Mgr. David Vosol, MBA.
Mgr. Ondrej Poništiak

V SOUVISLOSTI S NOVOU CIVILNĚ PRÁVNÍ ÚPRAVOU VYVSTALA V PRAXI PO NOVÉM ROCE JIŽ NEJEDNA INTERPRETAČNÍ POTÍŽ. JEDNA Z NICH JE SPOJENÁ S § 441 NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU (DÁLE JEN „NOZ“), KONKRÉTNĚ S JEHO DRUHÝM ODSTAVCEM IN FINE. PODLE TOHOTO USTANOVENÍ TOTIŽ PLATÍ, ŽE VYŽADUJE-LI SE PRO PRÁVNÍ JEDNÁNÍ ZVLÁŠTNÍ FORMA, UDĚLÍ SE V TÉŽE FORMĚ I PLNÁ MOC. AKTUÁLNĚ SE V ADVOKÁTNÍ I NOTÁŘSKÉ OBCI ŽIVĚ DISKUTUJE A ARGUMENTUJE, JAKOU FORMU VYŽADUJÍ PRO KONKRÉTNÍ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ PLNÉ MOCI UDĚLENÉ PODLE DNES PLATNÉ A ÚČINNÉ ÚPRAVY.

Ačkoliv se výkladové stanovisko č. 12 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti (dále jen „KANCL“) ze dne 14. 1. 2014 k formě plných moci k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka pokusilo vnést světlo zejména do problematiky formy plných moci k zastoupení na valné hromadě, resp. k rozhodnutí za jediného společníka, přičemž v obou případech bylo dovozeno, že plná moc nemusí být udělena formou notářského zápisu, tento závěr není v praxi obecně přijímán a notářskou obcí bývá k rozhodnutí za jediného společníka v případě, že vyžaduje formu veřejné listiny, požadována plná moc ve formě notářského zápisu.¹

Otázkou, která s výše uvedeným významně souvisí, je akceptace prostých písemných plných moci (nesepsaných ve formě notářského zápisu) udělených do 31. 12. 2013, tedy před účinností NOZ a zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), pro právní jednání vyžadující podle stávající právní úpravy formu veřejné listiny. V této souvislosti dovolte následující zamyšlení.

¹ S doplněním, že tak tomu bude až do doby, než výše uvedené stanovisko, považováno za příliš účelové a spíše analogická aplikace pravidel pro plnou moc k zastoupení na valné hromadě na plnou moc k přijetí rozhodnutí za jediného společníka za nedostatečnou k prolomení § 441 odst. 2 NOZ, potvrdí ve své ustálené rozhodovací praxi české soudy v čele s Nejvyšším soudem.

Až do konce minulého roku postačovala zmocnění jediného společníka pro přijetí rozhodnutí v působnosti valné hromady obyčejná plná moc (s ověřeným podpisem), a to i v případě, že se rozhodnutí přijímalo ve formě notářského zápisu. Tatáž plná moc však pro toto rozhodnutí v případě, že je přijímané ve formě veřejné listiny, od nového roku podle praxe mnoha notářů nepostačuje. Pro právní jednání vyžadující zvláštní formu tak ve smyslu § 441 odst. 2 in fine NOZ vyžadují tuto zvláštní formu i pro plnou moc.

Dle § 53 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „notářský řád“), odmítne notář provedení požadovaných úkonů, jestliže tento úkon odporuje zákonům nebo dalším obecně závazným předpisům a notářský řád nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Ve smyslu § 55 odst. 1 notářského řádu učiní o tom záznam ve spise, ve kterém uvede důvody odmítnutí, přičemž na žádost klienta sdělí důvody odmítnutí. Pokud má být notářský zápis o právním jednání podkladem pro zápis do veřejného rejstříku, notář ve smyslu § 70a odst. 3 notářského řádu účastníky o nesplnění předpokladů pro sepsání notářského zápisu poučí a notářský zápis sepíše jen v případě, je-li to na něm účastníky požadováno, přičemž kromě jiného uvede, v čem spatřuje nesoulad s právními předpisy, s nimiž soulad právního jednání vyžaduje zvláštní právní předpis.

Zda by byl zápis do veřejného rejstříku na základě tohoto notářského zápisu „s výhradou“ proveden, by pak záleželo na právním posouzení rejstříkového soudu, protože tato výhrada neumožní převést zápis do veřejného rejstříku samotnému notáři. Až do doby, než bude zřejmá praxe soudů v případě notářských zápisů s výhradou v podobě nedostatku formy plné moci, je riziko neprovedení zápisu příliš významné na to, aby byl klientům tento postup doporučen.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se dostáváme k střetu staré a nové právní úpravy a na tyto případy by měla pamatovat přechodná ustanovení NOZ. Příslušným přechodným ustanovením je podle našeho názoru § 3028 odst. 3 NOZ, podle kterého není-li dále stanoveno jinak, řídí se až na některé výjimky uvedené v odstavci 2 tohoto paragrafu právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, dosavadními právními předpisy. Z toho dovozujeme, že právní poměr

v podobě zastoupení na základě plné moci i práva a povinnosti z něho vzniklé (např. právo zastupovat zmocnitele coby jediného společníka při přijetí rozhodnutí v působnosti valné hromady) se řídí dosavadními právními předpisy a na základě tohoto ustanovení by notáři měli akceptovat plné moci udělené před 31. 12. 2013 v prosté písemné formě i pro právní jednání vyžadující formu veřejné listiny, jak tomu bylo před nabytím účinnosti NOZ a zákona o obchodních korporacích.

V případech, kdy plné moci akceptované nejsou, musí být z § 441 odst. 2 in fine a contrario dovozena nedostatečnost formy plné moci pro dané zastoupení a podle § 582 odst. 1 NOZ konstatovaná neplatnost právního jednání v podobě vystavení této plné moci, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. Zda by se mělo jednat o neplatnost absolutní nebo relativní bude záležet na vývoji soudní praxe. V konkrétním případě se dá podle našeho názoru vycházet z konstatování, že požadavek formy veřejné listiny je stanoven na ochranu veřejného pořádku, co ve smyslu

§ 588 NOZ implikuje neplatnost absolutní. Připustili-li bychom opačný výklad, pak by bylo možné dospět i k závěru, že se rozhodnutí jediného společníka vůbec nemusí činit ve formě notářského zápisu, když následkem nedodržení této formy je pouze relativní neplatnost, k níž se přihlídnou pouze, pokud to účastník namítne.

Ať už jde ale o neplatnost absolutní nebo relativní, v obou případech dochází k situaci, kdy se právní jednání v podobě vystavení plné moci platné v době jejího udělení stane po přijetí nové právní úpravy neplatným, což je v rozporu minimálně s požadavkem právní jistoty, ochranou nabytých práv a je rovněž přímo retroaktivní. Dovedeno ad absurdum by jakýkoliv nový zákon mohl takto zneplatnit např. dosud platné a účinné kupní smlouvy, tedy nepřiměřeně zasahovat do soukromoprávních vztahů jednotlivců, ačkoliv nové civilní právo nadále stojí na základech právního státu, jakými jsou požadavek právní jistoty, zákaz přímé retroaktivity i ochrana práv nabytých v dobré víře. Proto se domníváme, že se zákonodárce dané situaci snažil předejít standardním způsobem, a to pomocí přechodného ustanovení v § 3028 odst. 3 NOZ, jak je uvedeno výše. V každém případě zastoupení před orgánem právnické osoby i k rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady by dle nové právní úpravy měly postačovat prosté písemné plné moci udělené před 31. 12. 2013. ■

Mgr. David Vosol, MBA.

■ partner AK bpv Braun Partners s. r. o.

Mgr. Ondřej Poništiak,

■ advokátní koncipient AK bpv Braun Partners s. r. o.

Právnická
fakulta

Právnická fakulta
Univerzity Palackého v Olomouci
zve širokou odbornou veřejnost na

VIII. ročník mezinárodní
vědecké konference
OLOMOUCKÉ
PRÁVNICKÉ DNY 2014

Konference se pořádá pod záštitou děkanky
PF UP prof. JUDr. Milany Hrušákové, CSc.,

ve dnech 15. - 16. května 2014.

Konference se bude již tradičně odvíjet ve dvou částech,
po úvodních přednáškách, kde vystoupí významní
odborníci se svými příspěvky, budou následovat
tématicky zaměřené sekce.

Více informací
ke konferenci, časovému
harmonogramu,
jednotlivým sekcím
a elektronickou přihlášku
naleznete na:
www.opdny.upol.cz